

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2021. gada 10. jūnijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Patērētāju tiesību aizsardzība – Direktīva 93/13/EEK – Negodīgi noteikumi patērētāju līgumos – Hipotekārā aizdevuma līgums, kas izteikts ārvalsts valūtā (Šveices franki) – 4. panta 2. punkts – Līguma galvenais priekšmets – Noteikumi, saskaņā ar kuriem aizņēmējs ir pakļauts maiņas kursa izmaiņu riskam – Saprotamības un pārskatāmības prasības – 3. panta 1. punkts – Ievērojama nelīdzsvarotība – 5. pants – Noteikuma formulējuma skaidrība un saprotamība

Lietā C-609/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *tribunal d'instance de Lagny-sur-Marne* (Francija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2019. gada 2. augustā un kas Tiesā reģistrēts 2019. gada 13. augustā, tiesvedībā

BNP Paribas Personal Finance SA

pret

VE,

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], priekšsēdētāja vietniece R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], kas pilda pirmās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši K. Toadere [*C. Toader*], M. Safjans [*M. Safjan*] un N. Jēskinens [*N. Jääskinen*] (referents),

ģenerālvokāte: J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretāre: V. Džakobo [*V. Giacobbo*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2020. gada 28. oktobra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *BNP Paribas Personal Finance SA* vārdā – *P. Metais* un *P. Spinosi*, advokāti,
- *VE* vārdā – *C. Constantin-Vallet* un *M. Le Bot*, advokāti,
- Francijas valdības vārdā – *A.-L. Desjonquères* un *M. E. Toutain*, pārstāvji,
- Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,

* Tiesvedības valoda – franču.

– Eiropas Komisijas vārdā – *C. Valero*, kā arī vārdā – *N. Ruiz García* un *M. Van Hoof*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerālvokātes uzklaušīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokātes secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1993. gada 5. aprīļa Direktīvas 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV 1993, L 95, 29. lpp.) 3. un 4. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *BNP Paribas Personal Finance SA* un VE par tādā hipotekārā aizdevuma līgumā ietverto noteikumu iespējami negodīgo raksturu, kurš ir izteikts ārvalsts valūtā un noslēgts starp šīm abām pamatlietas pusēm, kurā tostarp ir noteikts, ka fiksētie maksājumi tiek prioritāri novirzīti procentu segšanai, un kurā, lai samaksātu atlikušo summu, ir paredzēts šī līguma termiņa pagarinājums un ikmēneša maksājumu summas palielinājums.

Atbilstošās tiesību normas

- 3 Atbilstoši Direktīvas 93/13 sešpadsmitajam apsvērumam:

“tā kā līgumu noteikumu negodīga rakstura novērtēšanu atbilstoši izvēlētiem vispārējiem kritērijiem, jo īpaši sabiedriska rakstura pārdošanas un piegāžu jomā, kur tiek sniegti kopēji pakalpojumi, ievērojot lietotāju solidaritāti, jāpapildina ar līdzekļiem dažādu iesaistīto interešu vispārēja izvērtējuma veikšanai; tā kā tam nepieciešama godprātība; tā kā, novērtējot godprātību, jāpievērš īpaša uzmanība pušu pozīcijām pie līguma slēgšanas attiecībā uz to, vai patērētājs kaut kādā veidā ticis mudināts piekrist noteikumiem un vai preces vai pakalpojumi tikuši pārdoti vai piegādāti pēc patērētāja īpaša pasūtījuma; tā kā pārdevēju vai piegādātāju var uzskatīt par godprātīgu, ja tas izturas godīgi un līdzvērtīgi pret otru līguma pusi, kuras likumīgās intereses tam jāņem vērā.”

- 4 Šīs direktīvas 1. panta 2. punktā ir paredzēts:

“Šī direktīva neattiecas uz līguma noteikumiem, kas ietver obligātas tiesību normas un to starptautisko konvenciju principus vai noteikumus, kam ir pievienojušās dalībvalstis vai [Eiropas Savienība], īpaši transporta jomā.”

- 5 Minētās direktīvas 3. pants ir formulēts šādi:

“1. Līguma noteikumu, par kuru nebija atsevišķas apspriešanās, uzskata par negodīgu, ja, pretēji prasībai pēc godprātības [labticības prasībai], tas rada ievērojamu nelīdzsvarotību pušu tiesībās un pienākumos, kas izriet no līguma, un tas notiek par sliktu patērētājam.

2. Noteikumu vienmēr uzskata par tādu, par kuru nebija atsevišķas apspriešanās, ja tas sastādīts jau iepriekš un patērētājam tādēļ nav bijusi iespēja iespaidot to saturu, jo īpaši saistībā ar iepriekš noformulētiem standartlīgumiem.

[..]”

6 Saskaņā ar šīs pašas direktīvas 4. pantu:

“1. Neskarot 7. pantu, līguma noteikuma negodīgumu novērtē, ņemot vērā preču vai pakalpojumu raksturu, attiecībā uz ko līgums noslēgts, un atsaucoties uz visiem apstākļiem līguma slēgšanas brīdī, kas ar to bijuši saistīti, kā arī visiem pārējiem līguma noteikumiem vai citu līgumu, no kā tas ir atkarīgs.

2. Noteikumu negodīguma novērtējums neattiecas ne uz līguma galvenā priekšmeta definīciju, ne arī [uz] cenas un atlīdzības atbilstīgumu pakalpojumiem vai precēm, kas par to saņemtas, ciktāl šie noteikumi ir vienkāršā, skaidri saprotamā valodā.”

7 Direktīvas 93/13 5. pantā ir paredzēts:

“Līgumos, kuros visi vai atsevišķi patērētājam piedāvāti noteikumi ir rakstveidā, šiem noteikumiem vienmēr jābūt sastādītiem vienkāršā, skaidri saprotamā valodā. Ja rodas šaubas par kāda noteikuma nozīmi, priekšroka dodama interpretācijai, kas ir vislabvēlīgākā patērētājam. [..]”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

8 Ar 2009. gada 10. marta notariālu aktu VE, kā arī viņa laulātā iegādājās nekustamo īpašumu un šajā ziņā noslēdza ar *BNP Paribas Personal Finance* hipotekārā aizdevuma līgumu, kas izteikts ārvalsts valūtā un kura nosaukums ir “Helvet Immo”.

9 Šajā līgumā bija paredzēta aizdevuma ņemšana ar likmi 4,95 %, kas principā ir atmaksājams 276 fiksētos maksājumos un kas ir izteikts Šveices frankos un atmaksājams euro valūtā. Līguma noslēgšanas dienā šī aizdevuma summa bija 143 421,53 EUR, proti, 216 566,51 Šveices franki.

10 No līguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka minētajā līgumā bija paredzēts atmaksāt fiksētos ikmēneša maksājumus euro un tos konvertēt Šveices frankos, lai maksātu procentus un veiktu pamatsummas amortizāciju. Ar kredītu saistītās izmaksas, piemēram, apdrošināšana, tika aprēķinātas euro.

11 Konkrētāk, pamatlietā aplūkots līgums ietvēra šādus līguma noteikumus:

- ja maiņas kursa svārstību rezultātā pieaug kredīta cena aizņēmējam, tad kredīta termiņš tiek pagarināts uz pieciem gadiem un ar ikmēneša maksājumiem, kas izteikti euro, prioritāri tiek segti procenti;
- ja, nemainot jūsu maksājumu apmēru euro, nevarēs segt jūsu konta atlikumu sākotnējā termiņā, kas ir pagarināts uz pieciem gadiem, jūsu ikmēneša maksājumu apmērs tiks palielināts.

12 Pēc nesamaksājamiem ikmēneša maksājumiem tika nolemts izbeigt līgumu un *tribunal de grande instance de Libourne* [Liburnas Vispārējā pirmās instances tiesa] (Francija) 2015. gada 16. janvārī izdeva rīkojumu par attiecīgā nekustamā īpašuma piespiedu izsoli.

13 Ar 2017. gada 12. janvāra prasības pieteikumu *BNP Paribas Personal Finance* vērsās iesniedzējtiesā ar lūgumu vērst piedziņu uz VE atalgojumu. Šī banku iestāde tostarp lūdza atļauju vērst piedziņu uz VE atalgojumu 234 182,61 EUR apmērā, proti, 185 695,26 EUR pamatsummas segšanai un 48 487,35 EUR apmērā procentu, izmaksu un papildizdevumu segšanai.

- 14 Šajā tiesā *BNP Paribas Personal Finance* apgalvo, ka prasības, ar kurām VE apgalvo, ka daži pamatlietā aplūkotā aizdevuma līguma noteikumi ir negodīgi, ir nepieņemamas, jo tām ir iestājies noilgums un tās katrā ziņā ir nepamatotas. Šī banka tostarp apgalvo, ka VE tika informēts par valūtas maiņas kursa variācijām un to sekām attiecībā uz pamatlietā aplūkotā aizdevuma atmaksu.
- 15 VE uzskata, ka *BNP Paribas Personal Finance* to ir maldinājusi attiecībā uz pamatlietā aplūkotā aizdevuma līguma raksturu, jo šis līgums to pakļauj maiņas riskam, kas nav ierobežots. Konkrētāk, VE lūdz atzīt šo līgumu par spēkā neesošu un noraidīt šīs banku iestādes prasības pieteikumu par piedziņas vēršanu uz viņa atalgojumu. Pakārtoti viņš apgalvo, ka prasījuma summa ir jāsamazina tādēļ, ka ir negodīgi izteikts netiešās indeksācijas noteikums, noteikumi par maksājuma valūtu un kontu, minētajā līgumā iekļautais noteikums par amortizāciju un pirkšanas iespējas noteikums, kā arī tas, ka šajā pašā līgumā nav minēts “valūtas maiņas risks”.
- 16 Iesniedzējtiesa norāda, ka pamatlietā aplūkotajā aizdevuma līgumā ir ietverti vairāki noteikumi, kuri ir daļa no valūtas maiņas mehānisma, kas izraisa to, ka valūtas maiņas risks tiek iekļauts patērētāja maksātajos ikmēneša maksājumos. Strīdīgie noteikumi attiecas uz nosacījumiem par procentu segšanu ar maksājumiem, par kontu darbību Šveices frankos (konta valūtu) un euro (maksājuma valūta), kā arī par aizdevuma termiņa pagarināšanu uz pieciem gadiem.
- 17 Šajā kontekstā iesniedzējtiesa jautā par rīcības brīvību, kāda tai ir attiecībā uz pamatlietā aplūkotā aizdevuma līguma noteikumu pārbaudi. Tā it īpaši jautā, vai tie ir jāuzskata par nedalāmu veselumu, kas veido šī līguma galveno priekšmetu un kas tādēļ nevar tikt kvalificēti kā negodīgi, jo tie ir skaidri un saprotami, vai, gluži pretēji, ir jāuzskata, ka šie noteikumi var tikt uzskatīti par individuāli negodīgiem, izņemot, kā tas izriet no Tiesas judikatūras, noteikumu, kas paredz aizdevuma atmaksu ārvalsts valūtā.
- 18 Attiecībā uz elementiem, lai novērtētu līguma noteikuma skaidrību un saprotamību, iesniedzējtiesa norāda, ka VE ir saņēmis ievērojamu informācijas daudzumu pirms pamatlietā aplūkotā aizdevuma ņemšanas, uzsverot it īpaši paritātes stabilitāti starp euro un Šveices franku. Valūtas maiņas risks, kas izrietot no vairāku pamatlietā aplūkojamā aizdevuma līguma noteikumu kombinētas piemērošanas, šajā līgumā nekādi neesot minēts.
- 19 Iesniedzējtiesa turklāt precizē, ka valsts tiesību akti un judikatūra aicina tiesu izvērtēt aizdevuma piedāvājumu objektīvi, par atsauci izmantojot, piemēram, skaitļos izteiktas simulācijas, kas ataino euro un ārvalstu valūtu kursu izmaiņu ietekmi uz attiecīgā aizdevuma izmaksām. Šajā ziņā šī tiesa jautā par jēdziena “pārskatāmība” apjomu, kā to ir interpretējusi Tiesa, un par informāciju, kas ir jānodod aizņēmējam, kurš nezina ekonomiskās prognozes, kas var ietekmēt minēto paritāšu izmaiņas un ar tām saistītos riskus. Šajā ziņā rodies arī jautājums par komersanta labticības novērtējumu, ņemot vērā viņa pieredzi attiecībā uz noteiktu paredzamo izmaiņu analīzi.
- 20 Šajos apstākļos *tribunal d'instance de Lagny-sur-Marne* [Laņī pie Marnas apgabaltiesa] (Francija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai [Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkts] ir jāinterpretē tādējādi, ka aizdevuma, kas ir izteikts ārvalsts valūtā un atmaksājams valsts valūtā, galveno priekšmetu veido noteikumi, bez iespējas tos aplūkot atsevišķi, kuros ir paredzēti fiksēti maksājumi, kas prioritāri tiek novirzīti procentu segšanai, un kuros ir paredzēts līguma termiņa pagarinājums un maksājumu palielinājums, lai samaksātu atlikušo summu, kura var būtiski palielināties paritātes izmaiņu rezultātā?
- 2) Vai [Direktīvas 93/13 3. panta 1. punkts] ir jāinterpretē tādējādi, ka noteikumi, kuros ir paredzēti fiksēti maksājumi, kas prioritāri tiek novirzīti procentu segšanai, un kuros ir paredzēts līguma termiņa pagarinājums un maksājumu palielinājums, lai samaksātu atlikušo summu, kura var būtiski palielināties paritātes izmaiņu rezultātā, rada ievērojamu nelīdzsvarotību līguma pušu tiesībās un pienākumos, it īpaši tādā ziņā, ka ar tiem patērētājs tiek pakļauts nesamērīgam valūtas maiņas riskam?

- 3) Vai Direktīvas 93/13 4. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to ir noteikts, ka tas, vai aizdevuma līguma, kas ir izteikts ārvalsts valūtā un atmaksājams valsts valūtā, noteikumi ir vienkārši, skaidri saprotami, būtu jānovērtē, atsaucoties līguma slēgšanas brīdī uz paredzamu ekonomisko situāciju, izskatāmajā lietā – uz sekām pēc 2007.–2009. gada ekonomiskajām problēmām attiecībā uz valūtas maiņas kursu svārstībām, ņemot vērā profesionāla aizdevēja kompetenci un zināšanas un tā labticību?
- 4) Vai Direktīvas 93/13 4. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to ir noteikts, ka tas, vai aizdevuma līguma, kas ir izteikts ārvalsts valūtā un ir atmaksājams valsts valūtā, noteikumi ir vienkārši, skaidri saprotami, būtu jānovērtē, [pārlicinoties, ka] aizdevējs ar profesionālo kompetenci un zināšanām ir sniedzis patērētājam informāciju, it īpaši skaitļos izteiktu informāciju, kas ir tikai objektīva un abstrakta, neņemot vērā ekonomisko kontekstu, kas varētu ietekmēt valūtas maiņas kursu svārstības?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 21 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka jēdziens “līguma galvenais priekšmets” šīs tiesību normas izpratnē attiecas uz aizdevuma līguma noteikumiem, kuros ir noteikts, ka fiksētie maksājumi tiek prioritāri novirzīti procentu segšanai un kuros, lai samaksātu atlikušo summu, ir paredzēts šī līguma termiņa pagarinājums un ikmēneša maksājumu palielinājums.
- 22 *BNP Paribas Personal Finance* apgalvo, ka saskaņā ar Direktīvas 93/13 1. panta 2. punktu noteikums, ar kuru ir noteikts, ka fiksētie maksājumi tiek prioritāri novirzīti procentu segšanai, nevar būt pakļauts šīs direktīvas tiesību normām. Šis noteikums patiesībā atspoguļo Francijas Civilt kodeksa 1343-1. noteikumu un tiek piemērots pusēm automātiski, t.i., ja starp tām nav vienošanās par ko citu.
- 23 Taču, ja dalībvalsts tiesa izskata strīdu par, iespējams, negodīgu līguma noteikumu, kas atspoguļo dispozitīvu valsts tiesību normu, tai ir prioritāri jāizvērtē Direktīvas 93/13 1. panta 2. punktā paredzētā izslēgšanas no šīs direktīvas piemērošanas jomas ietekme, nevis izņēmuma no šīs direktīvas 4. panta 2. punktā paredzēto līguma noteikumu negodīgā rakstura izvērtēšanas ietekmes (rīkojums, 2021. gada 14. aprīlis, *Credit Europe Ipotecar IFN u.c.*, C-364/19, EU:C:2021:306, 42. punkts).
- 24 Saskaņā ar Direktīvas 93/13 1. panta 2. punktu no tās piemērošanas jomas būtībā ir izslēgti līguma noteikumi, kas ietver “obligātas tiesību normas”.
- 25 Šajā ziņā Tiesa jau ir nospriedusi, ka šī frāze attiecas ne tikai uz valsts tiesību normām, kuras līgumslēdzējam pusēm ir obligāti piemērojamas neatkarīgi no to izvēles, bet arī uz tām tiesību normām, kuras ir dispozitīvas, proti, tām, kuras ir piemērojamas automātiski, ja starp pusēm nepastāv atšķirīga vienošanās (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2020. gada 26. marts, *Mikrokasa et Revenue Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty*, C-779/18, EU:C:2020:236, 50.–53. punkts, kā arī 2020. gada 9. jūlijs, *Banca Transilvania*, C-81/19, EU:C:2020:532, 23.–25. un 28. punkts).
- 26 No tā izriet, ka iesniedzējtiesai, pirms tā izvērtē Direktīvas 93/13 4. panta 2. punktā paredzētā izņēmuma saistībā ar līguma noteikumu negodīguma vērtējumu ietekmi, vispirms ir jāpārbauda, vai noteikums, kurā ir paredzēts, ka ar fiksētiem maksājumiem prioritāri tiek segti procenti, ir izslēgts no Direktīvas 93/13 piemērošanas jomas saskaņā ar tās 1. panta 2. punktu.

- 27 Kad tas ir precizēts, ir jānorāda, ka, runājot par “līguma galveno priekšmetu” Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkta nozīmē, uz kuru attiecas pirmais jautājums, no šīs tiesību normas izriet, ka noteikumu negodīguma novērtējums neattiecas ne uz līguma galvenā priekšmeta definīciju, ne arī uz cenas un atlīdzības, no vienas puses, atbilstīgumu pakalpojumiem vai precēm, kas par to saņemtas, no otras puses, ciktāl šie noteikumi ir sastādīti vienkāršā, skaidri saprotamā valodā. Tādējādi tiesa var pārbaudīt noteikuma, kas attiecas uz līguma galvenā priekšmeta definīciju, negodīgo raksturu tikai tad, ja šis noteikums nav skaidrs un saprotams.
- 28 Šajā ziņā Tiesa ir nospriedusi, ka Direktīvas 93/13 4. panta 2. punktā tādējādi ir paredzēts izņēmums no mehānisma negodīgo noteikumu pārbaudei pēc būtības, kas ir paredzēts ar šo direktīvu ieviestās patērētāju tiesību aizsardzības sistēmā, un ka līdz ar to šī tiesību norma ir interpretējama šauri (spriedums, 2017. gada 20. septembris, *Andriciuc* u.c., C-186/16, EU:C:2017:703, 34. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 29 Saistībā ar līguma noteikumu kategoriju, kas ietilpst jēdzienā “līguma galvenais priekšmets” Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkta izpratnē, Tiesa ir arī lēmusi, ka šie noteikumi ir jāsaprot kā tādi, kuros ir noteikti šī līguma pamatpakalpojumi un kuri kā tādi to raksturo. Turpretī noteikumi, kuriem ir papildinošs raksturs attiecībā pret noteikumiem, kas definē līgumisko attiecību pašu būtību, nevar ietilpt šajā jēdzienā (spriedums, 2019. gada 3. oktobris, *Kiss* un *CIB Bank*, C-621/17, EU:C:2019:820, 32. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 30 Iesniedzējtiesai, ņemot vērā pamatlietā aplūkotā aizdevuma līguma būtību, vispārējo sistēmu un nosacījumus, kā arī tā juridisko un faktisko kontekstu, ir jāizvērtē, vai noteikumi, uz kuriem attiecas pirmais jautājums, ir parādnieka saistību pamatelements, kas ietver tās summas atmaksu, kuru tā rīcībā ir nodevis aizdevējs (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 3. oktobris, *Kiss* un *CIB Bank*, C-621/17, EU:C:2019:820, 33. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 31 Tomēr Tiesai no Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkta ir jāizsecina kritēriji, kas ir piemērojami šādā pārbaudē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 20. septembris, *Andriciuc* u.c., C-186/16, EU:C:2017:703, 33. punkts).
- 32 Šajā ziņā, runājot par aizdevuma līgumiem, kas izteikti ārvalstu valūtā un atmaksājami valsts valūtā, Tiesa ir precizējusi, ka noteikumu, kuri attiecas uz cenas un atlīdzības, no vienas puses, atbilstīgumu pakalpojumiem vai precēm, kas par to saņemtas, no otras puses, negodīgā rakstura vērtējuma izslēgšana nevar tikt attiecināta uz tādiem noteikumiem, kuros atmaksājamās summas aprēķināšanas nolūkā ir tikai noteikts tās ārvalsts valūtas maiņas kurss, kurā ir izteikts aizdevuma līgums, aizdevējam šī aprēķina laikā tomēr nesniedzot nekādu valūtas maiņas pakalpojumu, un tādējādi šie noteikumi neietver nekādu “atlīdzību”, kuras atbilstīgumu kā pretatlīdzību par aizdevēja sniegtu pakalpojumu nevarētu izvērtēt no tās negodīguma viedokļa atbilstoši Direktīvas 93/13 4. panta 2. punktam (spriedums, 2014. gada 30. aprīlis, *Kásler* un *Káslerné Rábai*, C-26/13, EU:C:2014:282, 58. punkts).
- 33 Taču Tiesa, tomēr neattiecinot šo konstatējumu tikai uz ārvalsts valūtā izteiktiem un šajā pašā valūtā atmaksājamiem aizdevuma līgumiem, arī precizēja, ka līguma noteikumos, kas attiecas uz valūtas maiņas risku, ir definēts šī līguma galvenais priekšmets (it īpaši skat. spriedumus, 2018. gada 20. septembris, *OTP Bank* un *OTP Faktoring*, C-51/17, EU:C:2018:750, 68. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra, un 2019. gada 14. marts, *Dunai*, C-118/17, EU:C:2019:207, 48. punkts).
- 34 Šajā gadījumā pamatlietā aplūkotā aizdevuma līguma noteikumi, kas ir daļa no valūtas maiņas mehānisma, rada situāciju, ka valūtas maiņas risks tiek iekļauts aizņēmēja maksātajos ikmēnešajos maksājumos. Noteikumi, uz kuriem attiecas pirmais jautājums, attiecas uz nosacījumiem par procentu segšanu ar maksājumiem, par kontu darbību Šveices frankos (konta valūta) un euro (maksājuma valūta), kā arī par aizdevuma termiņa pagarināšanu uz pieciem gadiem.

- 35 Šajā ziņā uzmanība ir jāvērs uz to, ka ar kredītlīgumu aizdevējs galvenokārt apņemas aizņēmēja rīcībā nodot noteiktu naudas summu, savukārt pēdējais minētais galvenokārt uzņemas atmaksāt šo summu – parasti ar procentiem – paredzētajos termiņos. Tātad šāda līguma pamatsaistības attiecas uz naudas summu, kas ir jādefinē attiecībā uz līgumā noteikto maksājuma valūtu un atmaksas valūtu. Līdz ar to tas, ka kredīts ir jāatmaksā noteiktā valūtā, principā attiecas nevis uz maksājuma papildnoteikumiem, bet gan uz pašu parādnieka pienākuma būtību un tātad ir aizdevuma līguma būtiska sastāvdaļa (spriedums, 2017. gada 20. septembris, *Andriuc* u.c., C-186/16, EU:C:2017:703, 38. punkts).
- 36 Lai gan pirmajā jautājumā minētie līguma noteikumi ir daļa no finanšu mehānisma, kas izsaka valūtas maiņas risku, kurš raksturīgs ārvalsts valūtā izteiktam aizdevumam un ir atmaksājams valsts valūtā, tie tieši neattiecas ne uz aizdevuma summu vai aizdevuma procentiem, kas ir jāatmaksā, ne arī uz konta un maksājuma valūtas noteikšanu. Proti, šie noteikumi nosaka paritātes maiņas sekas, precizējot atmaksas noteikumus, kas ir piemērojami atkarībā no valūtas maiņas kursa svārstībām, līdz ar to tie varētu tikt uzskatīti par papildu maksājumu kārtību, kas neietilpst “līguma galvenajā priekšmetā” Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkta izpratnē.
- 37 Tomēr no iesniedzējtiesas sniegtās informācijas izriet, ka noteikumi par pamatlietā aplūkotā aizdevuma atmaksas nosacījumiem materializē valūtas kursa maiņas risku, kas izriet no maiņas kursa svārstībām starp norēķinu valūtu un maksājumu valūtu, kā arī ar to saistīto procentu likmi, kura raksturo šo aizdevumu.
- 38 Tādējādi iesniedzējtiesai, ņemot vērā šī sprieduma 32.–37. punktā izklāstītos kritērijus, ir jāizvērtē, vai pamatlietā aplūkotā līguma noteikumi, kuros ir noteikts, ka ar fiksētajiem maksājumiem prioritāri tiek segti procenti, un kuros, lai samaksātu atlikušo summu, ir paredzēta šī līguma termiņa pagarināšana un ikmēneša maksājumu palielināšana, un kas tādējādi materializē valūtas kursa maiņas risku, ir saistīts ar pašu parādnieka saistību būtību atmaksāt summu, kuru tā rīcībā ir nodevis aizdevējs.
- 39 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka aizdevuma līguma noteikumi, kuros ir noteikts, ka fiksētie maksājumi tiek prioritāri novirzīti procentu segšanai un kuros, lai samaksātu atlikušo summu, ir paredzēts šī līguma termiņa pagarinājums un ikmēneša maksājumu palielinājums, ietilpst šīs tiesību normas piemērošanas jomā gadījumā, kad ar šiem noteikumiem tiek noteikts šī līguma būtisks elements.

Par trešo un ceturto jautājumu

- 40 Ar trešo un ceturto jautājumu, kuri ir jāizskata kopā pirms otrā jautājuma, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka aizdevuma līguma, kas izteikts ārvalsts valūtā, ietvaros prasība par līguma noteikumu pārskatāmību, kurā ir noteikts, ka ar fiksētiem maksājumiem tiek prioritāri segti procenti, un ir paredzēts, ka, lai samaksātu atlikušo summu, ir noteikta šī līguma termiņa pagarināšana un ikmēneša maksājumu palielināšana, ir izpildīta, ja komersants ir sniedzis patērētājam objektīvu un abstraktu informāciju par euro kursa eventuālās paaugstināšanās vai pazemināšanās ietekmi uz šī patērētāja finanšu saistībām, tomēr šim komersantam nesniedzot informāciju patērētājam par ekonomisko kontekstu, kuram var būt ietekme uz valūtas maiņas kursa izmaiņām.
- 41 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru par pārskatāmības prasību pirms līguma noslēgšanas informācija par līguma nosacījumiem un šī līguma noslēgšanas sekām patērētājam ir ļoti svarīga. Tieši uz šīs informācijas pamata šis patērētājs izlems, vai viņš vēlas uzņemties līgumiskas saistības ar komersantu, piekrītot nosacījumiem, ko tas ir iepriekš formulējis (spriedums, 2020. gada 3. marts, *Gómez del Moral Guasch*, C-125/18, EU:C:2020:138, 49. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 42 No tā izriet, ka prasība par līguma noteikumu pārskatāmību, kāda tā izriet no Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkta un 5. panta, nevar tikt sašaurināta, attiecinot to tikai uz noteikumu saprotamību no formālā un gramatiskā viedokļa. Ņemot vērā, ka ar minēto direktīvu ieviestā aizsardzības sistēma balstās uz ideju, ka patērētājs salīdzinājumā ar komersantu atrodas nelabvēlīgākā situācijā, tostarp attiecībā uz informācijas apjomu, šī prasība par līguma noteikumu sastādīšanu vienkāršā, skaidri saprotamā valodā un tādējādi arī šajā pašā direktīvā izvirzītā pārskatāmības prasība ir jāsaprot plaši (spriedums, 2020. gada 3. marts, *Gómez del Moral Guasch*, C-125/18, EU:C:2020:138, 50. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 43 Līdz ar to minētā prasība ir jāsaprot tādējādi, ka tajā ir paredzēta prasība ne tikai tam, lai attiecīgais noteikums būtu saprotams no formālā un gramatiskā viedokļa, bet arī lai samērā informēts, uzmanīgs un apdomīgs vidusmēra patērētājs varētu saprast šī noteikuma konkrēto darbību un tādējādi, pamatojoties uz precīziem un saprotamiem kritērijiem, novērtēt šāda noteikuma iespējami nozīmīgās ekonomiskās sekas attiecībā uz viņa finanšu saistībām (spriedums, 2020. gada 3. marts, *Gómez del Moral Guasch*, C-125/18, EU:C:2020:138, 51. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 44 Tas tostarp nozīmē, ka līgumā ir skaidri jānorāda arī mehānisms, uz kuru attiecas konkrētais noteikums, konkrētā darbība un attiecības starp šo mehānismu un citiem attiecīgajiem līguma noteikumiem, lai patērētājs, pamatojoties uz skaidriem un saprotamiem kritērijiem, varētu novērtēt ekonomiskās sekas, kuras viņam izriet no šī noteikuma (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 27. janvāris, *Dexia Nederland*, C-229/19 un C-289/19, EU:C:2021:68, 50. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 45 Jautājums par to, vai šajā gadījumā pārskatāmības prasība ir ievērota, iesniedzējtiesai ir jāizvērtē, ņemot vērā visus atbilstošos faktiskos apstākļus, tostarp reklāmu un informāciju, kuru, apspriežot pamatlietā aplūkoto aizdevuma līgumu, ir sniedzis ne tikai pats aizdevējs, bet arī jebkura cita persona, kura šī komersanta vārdā ir piedalījusies attiecīgā aizdevuma komercializēšanā.
- 46 Konkrētāk, valsts tiesai, ņemot vērā visus apstākļus, kas veido aizdevuma līguma noslēgšanas kontekstu, ir jāpārbauda, vai attiecīgajā lietā patērētājam ir paziņoti visi elementi, kuri var ietekmēt viņa saistību apjomu un kuri viņam ļauj novērtēt it īpaši viņa aizņēmuma kopējās izmaksas. Šajā vērtējumā noteicoša nozīme ir, pirmkārt, jautājumam par to, vai šī līguma noteikumi ir sastādīti vienkāršā, skaidri saprotamā valodā, lai tie vidusmēra patērētājam, kā tas ir raksturots šī sprieduma 43. punktā, ļautu šādas izmaksas novērtēt, un, otrkārt, apstākli, kas ir saistīts ar to, ka kredītlīgumā nav minēta informācija, kura, ņemot vērā preču vai pakalpojumu, kas ir šī līguma priekšmets, raksturu, tiek uzskatīta par būtisku (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 3. marts, *Gómez del Moral Guasch*, C-125/18, EU:C:2020:138, 52. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 47 Šajā gadījumā iesniedzējtiesa norāda, ka VE saņēma ievērojamu informācijas daudzumu pirms pamatlietā aplūkotā aizdevuma ņemšanas. Tomēr tā precizē, ka šī informācija ir balstīta uz pieņēmumu, ka euro/Šveices franka paritāte paliek stabila. Tomēr valūtas kursa maiņas risks nemaz netika minēts.
- 48 Attiecībā uz tādiem aizdevuma līgumiem, kas izteikti ārvalsts valūtā, pār kuriem ir runa pamatlietā, ir jākonstatē, pirmkārt, ka saistībā ar šo vērtējumu atbilstoša ir jebkura informācija, kuru ir sniedzis komersants, lai izskaidrotu patērētājam valūtas maiņas kursa mehānisma darbību un ar to saistīto risku. Īpašas nozīmes elementi ir precizējumi saistībā ar riskiem, kas rodas aizņēmējam, ja būtiski samazinās viņa dzīvesvietas dalībvalsts valūtas vērtība un paaugstinās ārvalsts procentu likme.
- 49 Šajā gadījumā, kā Eiropas Sistēmisko risku kolēģija ir uzsvērusi savā 2011. gada 21. septembra Ieteikumā par kredītešanu ārvalstu valūtā ESRK/2011/1 (OV 2011, C 342, 1. lpp.) – finanšu iestādēm ir jāsniedz aizņēmējiem pietiekama informācija, lai tie varētu pieņemt labi informētus un piesardzīgus lēmumus, un tajā ir jāiekļauj informācija vismaz par to, kā maksājumus ietekmēs aizņēmēja

dzīvesvietas dalībvalsts valūtas vērtības būtisks samazinājums un ārvalsts procentu likmes palielināšanās (A ieteikums – aizņēmēju risku izpratne, 1. punkts) (spriedums, 2018. gada 20. septembris, *OTP Bank un OTP Faktoring*, C-51/17, EU:C:2018:750, 74. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 50 Tiesa it īpaši ir norādījusi, ka aizņēmējam ir jābūt skaidri informētam par to, ka, noslēdzot ārvalstu valūtā izteiktu aizdevuma līgumu, viņš sevi pakļauj valūtas maiņas kursa riskam, kas, iespējams, būs tam ekonomiski grūti pārvarams, ja kritīsies tās valūtas vērtība, kurā viņš gūst ienākumus. Turklāt komersantam ir jāizklāsta iespējamās valūtas maiņas kursa izmaiņas un ar šāda līguma noslēgšanu saistītie riski (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 20. septembris, *OTP Bank un OTP Faktoring*, C-51/17, EU:C:2018:750, 75. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 51 No tā izriet, ka, lai ievērotu pārskatāmības prasību, informācijai, ko sniedzis komersants, ir jāspēj ļaut samērā informētam, uzmanīgam un apdomīgam vidusmēra patērētājam ne tikai saprast, ka atkarībā no valūtas maiņas kursa svārstībām starp norēķinu valūtu un maksājumu valūtu var rasties nelabvēlīgas sekas attiecībā uz viņa finansiālajām saistībām, bet arī saprast, ka, noslēdzot aizdevuma līgumu, kas izteikts ārvalsts valūtā, viņš ir pakļauts reālam riskam visa līguma darbības laikā gadījumā, ja valūta, kurā viņš gūst savus ienākumus, būtiski zaudē vērtību attiecībā pret konta valūtu.
- 52 Šajā ziņā ir jāprecizē, ka iesniedzējtiesas minētās skaitliskās simulācijas var būt lietderīgas informācijas elements, ja tās ir balstītas uz pietiekamiem un precīziem datiem vai tās ietver objektīvus vērtējumus, kas patērētājam tiek paziņoti skaidri un saprotami. Tikai šādos apstākļos šādas simulācijas komersantam var ļaut vērst šī patērētāja uzmanību uz risku, ka attiecīgie līguma noteikumi varētu, iespējams, būt būtiskas negatīvas ekonomiskās sekas. Tāpat kā jebkurai citai informācijai par patērētāja saistību apjomu, ko sniedzis komersants, skaitliskajām simulācijām ir jāsekmē, lai šis patērētājs saprastu faktisko ilgtermiņa riska apmēru, kurš ir saistīts ar valūtas maiņas kursa iespējamajām izmaiņām, un tādējādi riskiem, kas ir raksturīgi ārvalsts valūtā izteikta aizdevuma līguma noslēgšanai.
- 53 Tādējādi saistībā ar ārvalsts valūtā izteiktu aizdevuma līgumu, kurā patērētājs ir pakļauts valūtas maiņas riskam, pārskatāmības prasība nevar atbilst tam, ka tiek sniegta informācija, pat liela apjoma, ja tā ir balstīta uz pieņēmumu, ka paritāte starp konta valūtu un norēķinu valūtu paliks nemainīga visā šī līguma darbības laikā. Tā tas it īpaši ir tad, ja komersants nav brīdinājis patērētāju par ekonomisko kontekstu, kas var ietekmēt valūtas maiņas kursa svārstības, kā rezultātā patērētājam nav dota iespēja konkrēti saprast potenciāli smagās sekas, kas var izrietēt no ārvalstu valūtā izteikta aizdevuma ņemšanas, attiecībā uz viņa finansiālo situāciju.
- 54 Otrkārt, šī sprieduma 46. punktā minētā vērtējuma mērķiem atbilstošo elementu vidū ir arī valoda, ko finanšu iestāde izmanto pirmslīguma dokumentos un līguma dokumentos. It īpaši tas, ka nav ietverts formulējums vai paskaidrojums, ar ko aizņēmējs tiktu skaidri brīdināts par īpašu risku esamību, kas saistīti ar ārvalsts valūtā izteiktiem aizdevuma līgumiem, var apstiprināt, ka pārskatāmības prasība, kas izriet tostarp no Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkta, nav izpildīta.
- 55 Treškārt un visbeidzot, ir jāatgādina, ka secinājums par komercprakses negodīgo raksturu, par kuru pamatlietas puses ir apspriedušās tiesas sēdē Tiesā, arī var būt viens no elementiem, uz kuru valsts tiesa var balstīt savu vērtējumu par starp komersantu un patērētāju noslēgtā līgumā ietverto noteikumu negodīgo raksturu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 15. marts, *Pereničová un Perenič*, C-453/10, EU:C:2012:144, 43. punkts).
- 56 Tomēr šis apstāklis automātiski un viens pats nevar pierādīt, ka no Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkta izrietošā pārskatāmības prasība nav izpildīta, jo šis jautājums ir jāizvērtē, ņemot vērā visus konkrētās lietas apstākļus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 15. marts, *Pereničová un Perenič*, C-453/10, EU:C:2012:144, 44. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

57 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz trešo un ceturto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka aizdevuma līguma, kas izteikts ārvalsts valūtā, ietvaros prasība par līguma noteikumu pārskatāmību, kurā ir noteikts, ka ar fiksētajiem maksājumiem tiek prioritāri segti procenti, un ir paredzēts, ka, lai samaksātu atlikušo summu, ir noteikta šī līguma termiņa pagarināšana un ikmēneša maksājumu palielināšana, ir izpildīta, ja komersants ir sniedzis patērētājam objektīvu un precīzu informāciju, kas ļauj samērā informētam, uzmanīgam un apdomīgam vidusmēra patērētājam saprast attiecīgā finanšu mehānisma konkrēto darbību un tādējādi izvērtēt šādu noteikumu potenciāli būtisku negatīvu ekonomisko seku risku attiecībā uz viņa finanšu saistībām visa šī līguma darbības laikā.

Par otro jautājumu

58 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 93/13 3. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka aizdevuma līguma noteikumi, kuros ir noteikts, ka ar fiksētiem maksājumiem tiek prioritāri segti procenti, un ir paredzēts, ka, lai samaksātu atlikušo summu, kas var būtiski palielināties saistībā ar paritātes izmaiņām starp konta valūtu un maksājumu valūtu, ir noteikta šī līguma termiņa pagarināšana un ikmēneša maksājumu palielināšana, tādējādi radot ievērojamu nelīdzsvarotību līguma pušu tiesībās un pienākumos, kura izriet no šī līguma par sliktu patērētājam, jo patērētājs tiek pakļauts nesamērīgam valūtas maiņas riskam.

59 Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 93/13 3. panta 1. punktu jebkurš neapspriests līguma, kurš noslēgts starp komersantu un patērētāju, noteikums, kas pretēji prasībai pēc labprātības rada ievērojamu nelīdzsvarotību pušu tiesībās un pienākumos, kuri izriet no šī līguma, par sliktu patērētājam, ir uzskatāms par negodīgu.

60 Tāpat ir jāprecizē, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Tiesas kompetence attiecas uz to kritēriju interpretāciju, kurus valsts tiesa var piemērot vai kas tai ir jāpiemēro, izvērtējot līguma noteikumu, ņemot vērā šīs direktīvas normas, it īpaši, izvērtējot noteikuma iespējamo negodīgumu minētās direktīvas 3. panta 1. punkta izpratnē, precizējot, ka šai tiesai ir jālemj par konkrēta līguma noteikuma konkrētu kvalifikāciju atkarībā no konkrētās lietas apstākļiem. No tā izriet, ka Tiesai savā atbildē iesniedzējtiesai ir tikai jāsniedz norādes, kas pēdējai minētajai ir jāņem vērā, lai vērtētu attiecīgā noteikuma negodīgo raksturu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 3. septembris, *Profi Credit Polska*, C-84/19, C-222/19 un C-252/19, EU:C:2020:631, 91. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

61 Saistībā ar līguma noteikuma negodīgo raksturu, veicot šo pārbaudi, valsts tiesai, ņemot vērā Direktīvas 93/13 3. panta 1. punktā un 5. pantā minētos kritērijus, ir jānosaka, vai, ievērojot šim gadījumam raksturīgos apstākļus, tāds noteikums kā pamatlietā aplūkotais atbilst arī šajā direktīvā izvirzītajām prasībām par labticību, līdzsvaru un pārskatāmību (it īpaši skat. spriedumu, 2019. gada 7. novembris, *Profi Credit Polska*, C-419/18 un C-483/18, EU:C:2019:930, 53. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

62 Tādējādi Direktīvas 93/13 5. pantā prasītais līguma noteikuma pārskatāmais raksturs ir viens no elementiem, kurš jāņem vērā, novērtējot šī noteikuma negodīgumu, kas valsts tiesai ir jāveic saskaņā ar šīs direktīvas 3. panta 1. punktu (spriedums, 2019. gada 3. oktobris, *Kiss* un *CIB Bank*, C-621/17, EU:C:2019:820, 49. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

63 Šajā gadījumā pamatlietā aplūkotajos līguma noteikumos, kas iekļauti ārvalsts valūtā izteiktā aizdevuma līgumā, ir noteikts, ka ar fiksētiem maksājumiem tiek prioritāri segti procenti, un ir paredzēts, ka, lai samaksātu atlikušo summu, kas var būtiski palielināties saistībā ar paritātes izmaiņām starp konta valūtu un maksājumu valūtu, ir noteikta šī līguma termiņa pagarināšana un ikmēneša maksājumu palielināšana. Tādējādi ar šādiem līguma noteikumiem valsts valūtas vērtības būtiska samazinājuma attiecībā pret ārvalsts valūtu gadījumā valūtas maiņas risks tiek uzlikts patērētājam.

- 64 Šajā ziņā no Tiesas judikatūras izriet, ka tāda aizdevuma līguma, kas izteikts ārvalsts valūtā, kāds ir aplūkots pamatlietā gadījumā iesniedzējtiesai, ņemot vērā visus pamatlīetas apstākļus un it īpaši komersanta, šajā gadījuma bankas, kompetenci un zināšanas attiecībā uz iespējamajām valūtas maiņas kursa izmaiņām un aizdevuma līguma noslēgšanas ārvalsts valūtā raksturīgajiem riskiem, ir jānovērtē, pirmkārt, iespējamā labticības prasības neizpilde un, otrkārt, iespējamās ievērojamas nelīdzsvarotības pastāvēšana Direktīvas 93/13 3. panta 1. punkta izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 20. septembris, *Andriuciu* u.c., C-186/16, EU:C:2017:703, 56. punkts).
- 65 Attiecībā uz labticības prasību ir jānorāda, kā tas izriet no Direktīvas 93/13 sešpadsmitā apsvēruma, ka, veicot šo novērtējumu, tostarp ir jāņem vērā pušu attiecīgo sarunu pozīciju spēks un jautājums par to, vai patērētājs ar kādiem līdzekļiem ir ticis mudināts dot savu piekrišanu attiecīgajam noteikumam.
- 66 Lai noskaidrotu, vai līguma noteikums, pretēji godprātības prasībai nerada ievērojamu nelīdzsvarotību pušu tiesībās un pienākumos, kas izriet no līguma, un vai tas nenotiek par sliktu patērētājam, valsts tiesai ir jāpārbauda, vai komersants, izturoties pret patērētāju godīgi un taisnīgi, būtu varējis pamatoti sagaidīt, ka patērētājs pēc atsevišķas apspriešanās piekristu šādam līguma noteikumam (it īpaši skat. spriedumu, 2020. gada 3. septembris, *Profi Credit Polska*, C-84/19, C-222/19 un C-252/19, EU:C:2020:631, 93. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 67 Līdz ar to, lai novērtētu, vai tādi līguma noteikumi kā pamatlietā aplūkoti rada ievērojamu nelīdzsvarotību aizdevuma līguma pušu tiesībās un pienākumos, kurā ir ietverti šie noteikumi, par sliktu patērētājam, ir jāņem vērā visi apstākļi, par kuriem komersants varēja zināt šī līguma noslēgšanas brīdī, ņemot vērā it īpaši viņa novērtējumu attiecībā uz iespējamajām valūtas maiņas kursa izmaiņām un riskiem, kas saistīti ar šāda aizdevuma ņemšanu un kas varēja ietekmēt vēlāko līguma izpildi un patērētāja juridisko situāciju.
- 68 Ņemot vērā komersanta zināšanas par paredzamo ekonomisko kontekstu, kas var ietekmēt valūtas maiņas kursa svārstības, šī komersanta lielākos līdzekļus, lai prognozētu valūtas maiņas kursa risku, kurš var izpausties jebkurā brīdī līguma darbības laikā, kā arī ievērojamo risku saistībā ar valūtas maiņas kursa svārstībām, ko tādi līguma noteikumi kā pamatlietā rada patērētājam, ir jāuzskata, ka šādi noteikumi var radīt ievērojamu nelīdzsvarotību starp līgumslēdzējām pusēm un saistībām, kas izriet no līguma, par sliktu patērētājam.
- 69 Proti, neskarot pārbaudes, kas jāveic iesniedzējtiesai, šķiet, ka pamatlietā aplūkoti līguma noteikumi patērētājam, ciktāl komersants nav ievērojis pārskatāmības prasību attiecībā uz šo patērētāju, rada nesamērīgu risku salīdzinājumā ar saņemtajiem pakalpojumiem un aizdevuma summu, jo šo noteikumu piemērošanas rezultātā patērētājam ir jāsedz valūtas maiņas kursa izmaiņu izmaksas ilgtermiņā. Ņemot vērā šīs izmaiņas, šis patērētājs var atrasties situācijā, kurā, pirmkārt, atlikusī kapitāla summa maksājuma valūtā, šajā gadījumā euro, ir ievērojami lielāka nekā sākotnēji aizņēmumā ņemtā summa un, otrkārt, pārskaitītie ikmēneša maksājumi gandrīz pilnībā sedza tikai procentus. Tā tas it īpaši ir tad, ja šis valsts valūtā maksājama kapitāla palielinājums nav līdzsvarots ar starpību starp ārvalsts valūtas un valsts valūtas procentu likmi, precizējot, ka šādas atšķirības esamība ir galvenā priekšrocība patērētājam sniegtajam aizdevumam, kas izteikts ārvalsts valūtā.
- 70 Šādos apstākļos, ņemot vērā no Direktīvas 93/13 5. panta izrietošo pārskatāmības prasību, nevar uzskatīt, ka komersants, pārskatāmi izturoties pret patērētāju, varēja saprātīgi sagaidīt, ka viņš pieņemtu šādu noteikumu, ja tas tiktu individuāli apspriests (pēc analogijas skat. spriedumu, 2020. gada 3. septembris, *Profi Credit Polska*, C-84/19, C-222/19 un C-252/19, EU:C:2020:631, 96. punkts), tomēr tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.
- 71 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 93/13 3. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka aizdevuma līguma noteikumi, kuros ir noteikts, ka ar fiksētiem maksājumiem tiek prioritāri segti procenti, un ir paredzēts, ka, lai samaksātu atlikušo summu, kas var būtiski palielināties saistībā ar paritātes izmaiņām starp konta valūtu un maksājumu valūtu, ir noteikta šī

līguma termiņa pagarināšana un ikmēneša maksājumu palielināšana, var radīt ievērojamu nelīdzsvarotību līguma pušu tiesībās un pienākumos, kura izriet no šī līguma par sliktu patērētājam, jo komersants, ievērojot pārskatāmības prasību pret patērētāju, nevarēja saprātīgi sagaidīt, ka minētais patērētājs pēc individuālas apspriešanas pieņemt nesamērīgo valūtas maiņas risku, kas izriet no šādiem noteikumiem.

Par tiesāšanās izdevumiem

⁷² Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

- 1) Padomes Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos 4. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, aizdevuma līguma noteikumi, kuros ir noteikts, ka fiksētie maksājumi tiek prioritāri novirzīti procentu segšanai un kuros, lai samaksātu atlikušo summu, ir paredzēts šī līguma termiņa pagarinājums un ikmēneša maksājumu palielinājums, ietilpst šīs tiesību normas piemērošanas jomā gadījumā, kad ar šiem noteikumiem tiek noteikts šī līguma būtisks elements.
- 2) Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka aizdevuma līguma, kas izteikts ārvalsts valūtā, ietvaros prasība par līguma noteikumu pārskatāmību, kurā ir noteikts, ka ar fiksētajiem maksājumiem tiek prioritāri segti procenti, un ir paredzēts, ka, lai samaksātu atlikušo summu, ir noteikta šī līguma termiņa pagarināšana un ikmēneša maksājumu palielināšana, ir izpildīta, ja komersants ir sniedzis patērētājam objektīvu un precīzu informāciju, kas ļauj samērā informētam, uzmanīgam un apdomīgam vidusmēra patērētājam saprast attiecīgā finanšu mehānisma konkrēto darbību un tādējādi izvērtēt šādu noteikumu potenciāli būtisku negatīvu ekonomisko seku risku attiecībā uz viņa finanšu saistībām visa šī līguma darbības laikā.
- 3) Direktīvas 93/13 3. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka aizdevuma līguma noteikumi, kuros ir noteikts, ka ar fiksētiem maksājumiem tiek prioritāri segti procenti, un ir paredzēts, ka, lai samaksātu atlikušo summu, kas var būtiski palielināties saistībā ar paritātes izmaiņām starp konta valūtu un maksājumu valūtu, ir noteikta šī līguma termiņa pagarināšana un ikmēneša maksājumu palielināšana, var radīt ievērojamu nelīdzsvarotību līguma pušu tiesībās un pienākumos, kura izriet no šī līguma par sliktu patērētājam, jo komersants, ievērojot pārskatāmības prasību pret patērētāju, nevarēja saprātīgi sagaidīt, ka minētais patērētājs pēc individuālas apspriešanas pieņemt nesamērīgo valūtas maiņas risku, kas izriet no šādiem noteikumiem.

[Paraksti]